

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 382/2025-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky**, Račianska 71, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/15/2024-935 z 26. marca 2025 a jemu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom II rozsudku všeobecného súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok v časti výroku II zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva nasledujúci stav veci:

3. Predmetom konania pred všeobecnými súdmi je rozhodovanie o žalobe [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), ktorý sa proti sťažovateľke domáha v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v celkovej sume 384 710,12 eur s 8 % úrokom z omeškania.

4. Žalobca si uplatnil svoje nároky z titulu:

a) uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru justičnej a kriminálnej polície Kežmarok ČVS: ORP-310/JP-KK-2010 z 1. decembra 2010, ktorým mu bolo vznesené obvinenie pre trestné činy týrania blízkej osoby, vydierania a nebezpečného vyhrážania,

b) uznesenia Okresného súdu Kežmarok sp. zn. OTp 205/10 z 2. decembra 2010, ktorým bol žalobca vzatý do väzby.

5. Proti žalobcovi bola následne podaná pre už uvedené trestné činy obžaloba, pričom trestné konanie sa viedlo pred okresným súdom pod sp. zn. 6T 91/2011. Žalobca bol spod obžaloby v celom rozsahu oslobodený.

6. V konaní vo veci samej bolo doteraz vydaných niekoľko rozhodnutí. Okresný súd Bratislava I rozsudkom č. k. 12C/30/2016-362 zo 16. januára 2019 žalobu zamietol.

7. Po podaní odvolania žalobcom odvolací súd rozhodol uznesením č. k. 4Co/92/2019-435 z 28. februára 2020 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v predmetnom rozhodnutí vytkol súdu prvej inštancie predovšetkým nesprávne vyhodnotenie neexistencie škody na strane žalobcu predstavujúcej náhradu trov právneho zastúpenia v súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami.

8. Mestský súd Bratislava IV rozsudkom č. k. B1-12C/30/2016-843 z 8. decembra 2023 (ďalej len „rozsudok mestského súdu“) priznal žalobcovi z titulu náhrady škody sumu 3 736,66 eur spolu s 5,05 % ročným úrokom z omeškania od 16. decembra 2015 do zaplatenia (výrok I), uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy sumu 5 000 eur (výrok II), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III) a sťažovateľke nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti predmetnému rozhodnutiu podali odvolanie obe strany sporu.

9. Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil priznanie náhrady škody z titulu nezákonného rozhodnutia žalobcovi v sume 3 736,66 eur s 5,05 % úrokom z omeškania od 16. decembra 2015 do zaplatenia, ako aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5 000 eur a rovnako potvrdil nepriznanie ostatných nárokov súvisiacich s nezákonným rozhodnutím (výrok I). V ostatnej napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa nárokov žalobcu z titulu rozhodnutia o väzbe, ako aj v trovách konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok II).

10. Sťažovateľka si je vedomá toho, že napadnutý rozsudok vo výroku II nie je konečným rozhodnutím a v konaní vo veci samej bude súd prvej inštancie pokračovať a rozhodne v merite veci. Sťažovateľka tak môže v budúcnosti požadovať meritórny prieskum budúceho rozhodnutia. Judikatúra ústavného súdu ale pripúšťa, aby za istých podmienok bolo predmetom ústavnej sťažnosti aj zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa právneho názoru sťažovateľky sú tieto podmienky splnené aj v prípade tejto ústavnej sťažnosti.

11. Dôvodom na zásah ústavného súdu pri zrušujúcom uznesení je potreba účinnej ochrany ústavou zaručených práv, čo vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 294/2021, II. ÚS 328/2021, II. ÚS 542/2021, II. ÚS 433/2022, I. ÚS 357/2016). V zmysle týchto nálezov ak súd zruší rozhodnutie nižšieho stupňa z ústavne a zo zákonne neakceptovateľných dôvodov, ktoré nevyhnutne vedú k porušeniu základného práva, je daný dôvod na okamžitý zásah ústavného súdu. V takom prípade je ústavná sťažnosť prípustná aj proti kasačným rozhodnutiam. O takýto prípad ide i v tejto veci, a preto je táto ústavná sťažnosť prípustná. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd zasiahol do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces tým, že výrok II napadnutého rozsudku nie je dostatočne, resp. žiadnym spôsobom odôvodnený, a teda je nepreskúmateľný, a zároveň je aj prekvapivý, keďže vo veci išlo o druhé rozhodnutie odvolacieho

súdu, pričom názor odvolacieho súdu o nezavinení väzby žalobcom bol po prvýkrát prezentovaný až v tomto druhom rozhodnutí.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca si v danom prípade sám zaviniť väzbu. Na odôvodnenie svojho názoru uviedol: „... v danej veci existujú dôvody pre väzbu obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a procesný sudca bol toho názoru, že ak by bol obvinený ponechaný na slobode, mohol by v trestnej činnosti pokračovať. Ide o dôvody konštatované pri vzatí do väzby, ktoré navyše v konečnom dôsledku ani dané neboli, keďže rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 6T 91/2011-508 zo dňa 4.12.2012, právoplatným dňa 5.2.2015, bol žalobca oslobodený spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stali skutky, pre ktoré bol stíhaný, takže keď nebola preukázaná trestná činnosť žalobcu, nebol by mohol ani v nej pokračovať.“

13. Uvedený právny názor nemožno podľa sťažovateľky považovať za správny, pretože je postavený na argumentačnom základe, že keď je obvinený oslobodený spod obžaloby, nemôže dôjsť k zavineniu väzby.

14. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby nemožno stotožňovať so zavinením začatia trestného stíhania v zmysle § 199 Trestného poriadku alebo vznesenia obvinenia podľa § 206 Trestného poriadku, pretože skutočnosti odôvodňujúce vzatie do väzby sú skutkovo odlišné od tých, pre ktoré možno začať trestné stíhanie alebo vzniesť obvinenie. Z tohto hľadiska teda nie je významné, či konanie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin, prípadne či naplnilo skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale určujúce je, či jeho správanie alebo iné skutočnosti vzťahujúce sa na jeho osobu vyvolali dôvodnú obavu zakladajúcu niektorý z dôvodov väzby. Zavinenie na vzatí do väzby treba skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré bol obvinený do väzby vzatý. Pre posúdenie miery zavinenia obvineného na uvalení väzby je pritom rozhodujúci zistený skutkový stav a konanie obvineného v čase pred rozhodnutím o väzbe. Neskôr vykonané dôkazy a novo zistené skutočnosti, ktoré v konečnom dôsledku vedú k prepusteniu z väzby, prípadne i oslobodeniu spod obžaloby, nemôžu mať vplyv na hodnotenie stavu veci v čase rozhodnutia o väzbe (na porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo 882/2003). Ak by sa malo pri posudzovaní zavinenia na uložení väzby prihliadať na okolnosti a dôkazy vykonané v následnom priebehu trestného konania, ako i na záver samotného trestného konania spočívajúci v nevydaní odsudzujúceho rozsudku, naplnenie dôvodu podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. by reálne nebolo nikdy možné, keďže zastavenie trestného stíhania/oslobodenie spod obžaloby/postúpenie veci inému orgánu je prvotným a bezpodmienečným predpokladom vzniku nároku na náhradu škody.

15. Argument odvolacieho súdu, že v prípade oslobodenia obvineného spod obžaloby nemôže dôjsť k zavineniu väzby, je nelogický, pretože vylučuje akékoľvek posudzovanie zavinenia väzby, ku ktorému by, sledujúc líniu argumentácie odvolacieho súdu, ani nemohlo nikdy dôjsť. Takéto odôvodnenie rozhodnutia úplne popiera zákonnú úpravu podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. Uvedený názor je napokon v rozpore aj s uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 444/2012.

16. Súd prvej inštancie identifikoval konkrétne konanie žalobcu, ktorým dôvodne vzbudil obavy a zavinil si vzatie do väzby, keďže sám priznal konflikt s manželkou, pričom opätovoľ jej fyzický útok. V období posledných 2 rokov pred vzatím do väzby sa opakovane správal nevhodne voči svojej manželke, fyzicky ju napádal, vulgárne jej nadával a vyhrážal sa jej. Manželka žalobcu toto správanie opakovane hlásila na políciu.

17. Súd prvej inštancie venoval konkrétnym skutkovým okolnostiam pri otázke o zavinení väzby približne jednu celú stranu textu. Odvolací súd sa k otázke zavinenia väzby postavil úplne opačným spôsobom, keď po zhrnutí okolností, ktoré je v zmysle právnej teórie a súdnej praxe potrebné vo všeobecnosti posudzovať pri zavinení väzby, teda formou akademického a nekonkrétneho výkladu právnych noriem, uviedol: „*To však z obsahu trestného spisu nevyplýva, žalobca bol navyše zadržaný v zamestnaní, nie je zaznamenané, že by kládol odpor, alebo sa pokúsil o útek.*“

18. Absencia dostatočného odôvodnenia je v tomto prípade znásobená aj skutočnosťou, že odvolací súd *de facto* jednou vetou rozhodol a „*vyriešil*“ otázku zavinenia väzby, ktorá bude v ďalšom konaní pre súd prvej inštancie záväzná a nemeniteľná.

19. Porušenie právnej istoty sťažovateľky a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia spočíva v tom, že v konaní ide o už druhé rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolací súd v totožnom zložení senátu rozhodol v prvom odvolacom konaní o zrušení rozsudku súdu prvej inštancie a vrátení veci na ďalšie konanie bez toho, aby prezentoval svoj súčasný názor o nezavinení väzby v rozpore s konštatovaním súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie už vo svojom prvom rozhodnutí konštatoval zavinenie väzby, čo v roku 2020 ostalo zo strany senátu 4Co bez akejkoľvek reakcie. Až v druhom rozhodnutí odvolací súd prezentoval negatívny názor k tejto otázke, a to navyše bez relevantného odôvodnenia, čo sťažovateľka považuje za prekvapivé, neodôvodnené a taktiež aj arbitrárne a ústavne neudržateľné.

20. Špecifikom sťažovateľkou namietaného postupu je skutočnosť, že ten istý súd v rovnakom obsadení senátu za skutkovo a právne totožnej situácie vo svojom prvom rozhodnutí názor súdu prvej inštancie o zavinení väzby nerozporoval a vo svojom druhom rozhodnutí uviedol opačný záver, ktorého odôvodnenie však nielenže nemožno vyhodnotiť ako riadne, racionálne a ústavne konformné, ale navyše bez odpovede ostala samotná zmena právneho názoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) II. výrokom rozsudku krajského súdu, ktorým zrušil rozsudok mestského súdu v zamietajúcej časti týkajúcej sa nárokov žalobcu z titulu rozhodnutia o väzbe, ako aj trovách konania a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľka je toho názoru, že odvolací súd zasiahol do jej základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, keď prisvedčil záverom žalobcu, že si väzbu nezavinil, svoje rozhodnutie (na rozdiel od súdu prvej inštancie) konformným spôsobom neodôvodnil, a hoci konkrétne skutkové zistenia súdu prvej inštancie nespochybnil, zaviazal ho v ďalšom konaní rešpektovať ním prednesený záver o nezavinení si väzby žalobcom, hoci v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí taký záver odvolací súd nevyslovil.

22. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Rovnako by opačný záver znamenal popretie významu podústavného práva pri ochrane základných práv.

23. Ústavný súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na vlastnú judikatúru, podľa ktorej v konaniach o ústavných sťažnostiach ústavný súd zásadne preskúmava právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 361/2010, III. ÚS 129/2022). Základné práva na súdnu ochranu sú v zásade „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Ústavný súd tiež opakovane konštatoval (napr. II. ÚS 398/08, II. ÚS 439/2015, II. ÚS 6/2018, III. ÚS 449/2018, I. ÚS 443/2019), že v zásade nepreskúmava zrušovacie rozhodnutia súdov, pretože konanie vo veci samej pokračuje ďalej. Ústavný súd kasačné rozhodnutia vyvolávajúce stav právoplatne neskončeného konania okrem výnimočných prípadov nezrušuje (IV. ÚS 313/2022).

25. Sťažovateľka je toho názoru, že právne závery krajského súdu sú natoľko svojvoľné, že nimi dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces. Krajský súd podľa sťažovateľky svojvoľne, bez adekvátneho odôvodnenia dospel k záveru, že žalobca si vzatie do väzby nezavinil. Sťažovateľka tiež uvádza, že v dôsledku neprípustnosti dovolania proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu je jej jedinou možnosťou domáhať sa ochrany svojich práv na základe ústavnej sťažnosti.

26. Vychádzajúc z povahy kasačného rozhodnutia a už uvedených východísk, ústavný súd sa zamerá na posúdenie jeho ústavnej udržateľnosti najmä z hľadiska, či sťažovateľka bude môcť v ďalšom konaní účinne predniesť svoje výhrady a námietky.

27. Pokiaľ ide o názor sťažovateľky o prípustnosti ústavnej sťažnosti ako jedinej možnosti nápravy namietaných pochybení krajského súdu, ústavný súd dodáva, že sťažovateľka si predovšetkým mylí nemožnosť napadnúť kasačné rozhodnutie dovolaním s potrebou vyčerpať všetky dostupné prostriedky nápravy v ďalšom konaní. Ústavný súd sa zaoberá (v rámci skúmania ústavnej udržateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci) až právoplatným rozhodnutím vo veci (resp. po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov), keď je predmetom jeho posúdenia „výsledková“ spravodlivosť. Sťažovateľkou tvrdené pochybenia odvolacieho súdu spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení výroku II napadnutého rozsudku a smerované proti vecnej podstate dotknutého súdneho konania a jeho priebežného výsledku nie sú dôvodom na výnimku z tohto

postupu, keďže sú za podmienok ustanovených v procesnom predpise uplatniteľné v inštančnej postupnosti v konečnom dôsledku v prípadnom dovolacom konaní, a to vo vzťahu k celému na základe dovolania preskúmanému konaniu v jeho finálnom právoplatnom rezultáte (so zameraním na kritickú otázku zavinenia si vzatia do väzby žalobcu), ak taká obrana práv bude pre sťažovateľku v závislosti od ďalšieho vývoja dotknutého konania a jeho výsledku ešte aktuálna.

28. Za daných okolností ústavný súd (bez vecného preskúmania napadnutého rozhodnutia) primárne konštatuje, že ide o rozhodnutie kasačné vydané v odvolacom konaní, čo v dôsledku už uvedeného vyvoláva záver o nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Následná možnosť uplatnenia ďalších právnych prostriedkov ochrany práv, ak bude výsledok konania zodpovedať aktuálnemu obsahovému vyzneniu rozhodnutia odvolacieho súdu, súčasne zakladá dôvod neprípustnosti ústavnej sťažnosti (§ 132 ods. 2 označeného zákona).

29. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

30. Ako *obiter dictum* ústavný súd dodáva, že pokiaľ ide o iné procesné pochybenia krajského súdu ako odvolacieho súdu, tieto neboli predmetom sťažnostnej argumentácie sťažovateľky, a preto ich ústavný súd podľa § 45 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého je viazaný dôvodmi a rozsahom ústavnej sťažnosti, nebol oprávnený posudzovať. Sťažovateľka svojou argumentáciou obsahovo namietajúcou výlučne neodôvodnenosť napadnutého výroku II rozsudku krajského súdu v súvislosti s posúdením nároku žalobcu na náhradu škody za väzbu jednoznačne vymedzila priestor, v ktorom mohol ústavný súd posudzovať ústavnú akceptovateľnosť napadnutého rozhodnutia.

31. Súčasne ústavný súd tiež konštatuje, že sťažovateľka k ústavnej sťažnosti v rozpore s § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde nepriložila kópiu rozhodnutia, ktorým malo dôjsť k porušeniu jej ústavných práv, pričom nie je povinnosťou ústavného súdu, aby si zabezpečoval kópiu namietaného právoplatného rozhodnutia, čo by odôvodňovalo odmietnutie jej ústavnej sťažnosti aj podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu